

привабливість регіону; ступінь розвитку провідних інститутів ринкової інфраструктури (інвестиційної, банківської, страхової, торгової); наявність системи фінансування наукових розробок і венчурних фондів; умови існуючої податкової системи, в т. ч. наявність податкових пільг і можливість отримання інвестиційних податкових кредитів; рівень інвестиційного та інноваційного ризику в регіоні; умови для залучення іноземних інвестицій; розвиненість матеріальної і науково-технічної бази; нормативно-законодавчі умови в регіоні, в т. ч. обмеження антимонопольного, патентно-ліцензійного законодавства; наявність і умови системи державної підтримки інвестиційної та інноваційної діяльності; трудовий та інтелектуальний потенціал регіону та наявність кваліфікованих кадрів; фінансовий потенціал регіону, прибутковість і рентабельність його підприємств, прибутковість бюджету території.

Розглянувши різні підходи до виділення факторів, що впливають на інвестиційно-інноваційний потенціал, можна відзначити, що тільки при детальному вивченні кожного з факторів, що впливають на інвестиційно-інноваційний потенціал регіону, можна досягти його сталого інвестиційного та інноваційного розвитку. У підсумку можна сказати, що активізація інвестиційного-інноваційного процесу є одним з найбільш дієвих механізмів соціально-економічних перетворень і зумовлює стійке функціонування регіонів, підвищення їх економічного і соціального потенціалу. Взаємозв'язок і взаємозумовленість інвестиційних та інноваційних процесів в системі розвитку інвестиційно-інноваційного потенціалу регіону піднімає проблему розгляду цих понять не ізольовано, а сукупно, і обумовлює необхідність трактувати інвестиційну та інноваційну політику як єдиного напрямку фінансової політики регіону. Центральна роль у майбутньому процвітанні регіону належить інноваційним інвестиціям, що підвищують продуктивність праці і вкладеного капіталу. Розвиток інновацій здійснюється в умовах накопичення нових знань, створення і продуктивного використання нових технологій.

Література

1. Захарченко, В. І. Динаміка інвестиційно-інноваційних процесів у нестабільному середовищі [Текст] : монографія / В. І. Захарченко, М. О. Акулюшина ; Одес. нац. політехн. ун-т. - Херсон : Олді-плюс, 2013. - 211 с.

Анатолій Гулей

«Українська міжбанківська валютна біржа», м. Київ

РОЗВИТОК ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ ЯК СКЛADOVA РЕФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Останніми роками зміни, що відбуваються в площині фінансових відносин за кілька останніх десятиліть, набувають особливо швидких темпів. Стрімкі глобалізаційні процеси світової економіки, з одного боку, створюють нові можливості щодо фінансування реального сектору економіки, а з другого – посилюють загрозу поглинання фінансової системи країни із слабким фінансовим сектором. Відомий український економіст В. Базилевич зазначає: “В умовах трансформаційних перетворень економіки фінансовий ринок практично набуває рис потужного джерела інвестиційних ресурсів, забезпечуючи ефективне акумулювання коштів та економічно доцільне задоволення інвестиційного попиту економічних агентів на ресурси як коротко, так і довгострокового характеру” [1, с. 5].

Державна політика у сфері підвищення ефективності функціонування фінансового ринку України повинна включати єдиний збалансований комплекс заходів, спрямованих на забезпечення стабільності та стійкості фінансової системи, ефективний контроль руху фінансових потоків, раціональне використання фінансових ресурсів. Торкаючись пріоритетних напрямів державної фінансової політики, слід забезпечити ефективність ринкової інфраструктури, зокрема, особливу увагу необхідно приділити розвитку сегменту фінансових інструментів фінансового ринку, підвищити ефективність облікової системи, ефективно протидіяти спекулятивній практиці біржової торгівлі.

Так, з елементів умов Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом і завдань “Стратегії—2020” владою за участю громадських та експертних організацій були розроблені заходи щодо реформування фінансового ринку, що відображені в Комплексній програмі розвитку фінансового сектора України до 2020 року, затвердженій Постановою Правління Національного банку України від 18.06.2015 року № 391 [2–4].

Одним із заходів, у контексті провадження Плану Законодавчого Забезпечення Реформ та Комплексної програми розвитку фінансового сектору України до 2020 року, є забезпечення динамічного розвитку інструментів та інфраструктури фінансових ринків, що охоплює прийняття та впровадження Закону України “Про похідні фінансові інструменти (деривативи)”, розширення лінійки боргових цінних паперів, удосконалення розрахункової та клірингової інфраструктури фінансового ринку та реалізація плану впровадження накопичувального пенсійного забезпечення.

За ініціативи ГО “Агентство з розвитку вексельного ринку” в Комплексну програму розвитку фінансового сектору України до 2020 року як законотворчу ініціативу приведення національного законодавства до європейських та міжнародних стандартів (наближення українського законодавства має бути здійснено згідно із ст. 133 Угоди про Асоціацію) включено нову редакцію Закону України “Про обіг векселів в Україні” [5]. Також у Стратегії розвитку банківської системи 2016–2020: “Синергія розвитку банків та індустріалізації економіки” [6] Агентством запропоновано запровадження в обіг фінансових банківських векселів, що забезпечить банкам залучення довгого та стабільного ресурсу, до даткового високоліквідного фінансового інструменту із вільним ринком обігу також позитивно вплине на економіку країни через зниження фінансових ризиків та кредитних ставок [7].

Інтерес до банківського фінансового векселя має виявитися у всіх сферах фінансового та комерційного ринку, оскільки кожний учасник ринку отримає сенс та ефект від роботи з банківськими векселями. Серед основних операторів, що будуть залучені до операцій з банківськими векселями, — суб’єкти господарської діяльності, зокрема підприємства, банки (корпоративний бізнес та казначейство), торговці цінними паперами, компанії з управління активами, страхові компанії та ін.

Подальший розвиток ринкової інфраструктури вексельного ринку має відбуватися відповідно до світового досвіду та вимог європейських стандартів, зокрема, щодо створення регульованих ринків фінансових інструментів (Директиви 2004/39/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 21 квітня 2004 р.). Вирішення цього завдання повинно бути здійснено шляхом створення високотехнологічних та максимально зручних для учасників вексельного ринку інфраструктурних інститутів.

Необхідно зазначити, що з переліку елементів *acquis* ЄС, зазначених у Додатку XVII до Угоди про асоціацію в якості таких, що можуть бути віднесені до першої групи заходів, необхідно віднести імплементацію Директиви № 2009/110/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 16 вересня 2009 р. щодо започаткування та ведення діяльності установ по роботі з електронними фінансовими інструментами. Положення цієї Директиви повинні бути впроваджені протягом 4 років з дати набрання чинності Угодою. На жаль, до теперішнього часу питання функціонування електронних грошей та віртуальних валют знаходиться поза центром уваги Національного банку України, що буде призводити тільки до розширення розходжень у питаннях регулювання цього сегменту ринку між Україною та ЄС, а також подальшого технологічного відставання механізму обігу фінансових інструментів у нашій країні.

Надалі у процесі реформування фінансового ринку важливим питанням є створення перехресних пропозицій фінансових продуктів: банками – страхових, фондових, пенсійних, колективних інвестицій тощо; страховими та брокерськодилерськими компаніями – банківських; сек’юритизація фінансових продуктів; взаємне проникнення різних напрямів фінансового бізнесу в результаті виникнення нових фінансових інструментів, в умовах якого комбіноване надання фінансових стає домінуючою тенденцією.

Відзначаючи міжнародний досвід та практику, слід зауважити, що каталізатором

пришвидшеного розвитку різних сегментів фінансового ринку повинна також стати ефективною пенсійна реформа, адже великі пенсійні фонди та лайфові страхові компанії повинні стати серйозними споживачами фінансових послуг, що має підтримати розвиток фінансових потоків як на національному, так і транснаціональному рівні. Для розвитку їхньої діяльності необхідні різноманітні ліквідні фінансові інструменти для формування страхових резервів та зниження ризику інвестування, що призведе до більшого захисту вітчизняних вкладників та інвесторів.

Література

1. Базилевич В. Розвиток фінансового ринку в сучасних умовах / В. Базилевич // Фінанси України. – 2009. – № 12. – С. 5–12.
2. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [Електронний ресурс] / Урядовий вебпортал. — Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/kmu/docs/EA/00_UkraineEUAssociation_Agreement_%28body%29.pdf
3. Стратегія розвитку України “Україна-2020: стратегія національної модернізації” [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/5/2015/>
4. Комплексна програма розвитку фінансового сектору України до 2020 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://reforms.in.ua/Content/download/Reforms/Financial%20sector/Complex%20program%20finance%20v4.pdf>
5. Про обіг векселів в Україні [Електронний ресурс]: Закон України від 04.07.2013 № 407VII. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2374-14>
6. Стратегія розвитку банківської системи 2016–2020: “Синергія розвитку банків та індустріалізації економіки” [Електронний ресурс] / Всеукр. науковопрактичний форум “Стратегія розвитку банківської системи України”. — 2016. — Режим доступу: <http://www.forumstrategy.com/>
7. Проект “Фінансові банківські векселі” [Електронний ресурс] / Агентство з розвитку вексельного ринку. — 2015. — Режим доступу: http://www.abmd.expert/ua/vprovadzhennya_bankivskih_vekseliv.html__

Олена Гуменюк

Тернопільський національний економічний університет

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Фінансовий стан – найважливіша характеристика діяльності підприємства, яка з розвитком ринкових відносин в суспільстві приймає все більш складну форму і сутність, що робить актуальним розгляд різних позицій трактування економічної категорії «фінансовий стан» і розробку єдиного методологічного підходу до визначення.

Для того щоб більш повно висвітлити сутність фінансового стану підприємства слід дати якомога повне уявлення про фінансовий стан.

Рівень фінансового стану визначається конкурентоспроможністю підприємства, його економічним потенціалом, діловою активністю, що виступає гарантом ефективної реалізації економічних інтересів всіх учасників фінансово-господарської діяльності.

Оцінюючи і аналізуючи фінансовий стан підприємства в даний момент, фінансово-економічні та управлінські служби на підприємстві отримують можливість спрогнозувати розвиток підприємства в майбутньому і поліпшити його становище.

Оцінка фінансового стану дає змогу виявити недоліки фінансової політики підприємства, вжити відповідних заходів щодо своєчасного усунення цих недоліків, знайти резерви поліпшення фінансового стану і платоспроможності компанії і виробити рекомендації, спрямовані на поліпшення фінансового стану через вдосконалення фінансової політики. Завдяки грамотно проведеному фінансовому аналізу діяльності підприємства можна скорегувати податкову, облікову і кредитну політику, змінити дивідендну політику з метою поліпшення інвестиційної привабливості компанії. Значення і роль фінансового